

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Legeza László és dr. Harangi László ügyvédek által képviselt felperesnek a dr. Varga Péter ügyvéd által képviselt T. Földtulajdonosok Vadász Egyesülete alperes ellen határozat megsemmisítése iránt a Békés Megyei Bíróságon 5.P.20.262/2006. számon indult és a Szegedi Ítéltábla által 2007. május 30. napján meghozott Pf.II.20.093/2007/3. számú ítélettel befejezett perben, a jogerős ítélet ellen a felperes által 6. sorszámon benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.093/2007/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Békés Megyei Bíróság 5.P.20.262/2006/2. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy mellőzi az ítélet indokolásából a fegyelmi eljárás megindításának lehetőségére, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény és a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény szabályaira vonatkozó hivatkozásokat.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 124.000 (azaz százhuszonnégyezer) forint másodfokú és 60.000 (azaz hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes az alperesi vadászegyesületnek tagja és 1998-tól 2003-ig a vadászegyesület vadázmestere volt. A felperes a T. Földtulajdonosok Közösségének is tagja és a 2005. évben közös képviselője volt. A földtulajdonosok közössége 2005. szeptember 16-án tartott gyűlésén a felperes felszólalt és elmondta a földtulajdonosoknak, hogy a vadászegyesületben több visszaélés történt. Az alperes elnöke 1999. évben három őzbakot lőtt le arra hivatkozva, hogy hasmenősek voltak, de trófeabírálat egyik esetben sem történt. 1999. évben az elnök egy gímbikát is lőtt, ennek trófea bírálatára sem került sor. Ugyanebben az évben az elnök egy dámbikát is lőtt, de azt a helyszínen hagyta. Minden esetben a területi felügyelőt tájékoztatták, de intézkedés nem történt. A felperes beszámolt arról is, hogy a területi felügyelőt az elnök 2002. július 25-én tartott vadászaton egy őzbak kilövésével és hússal ajándékozta meg. 2002. július 30-án az elnök egy bakot lőtt, annak húsa eltűnt. A vadászház felújításáról a füle hallatára állította az elnök, hogy 500.000 forint túlszámlázás történt.

Írásbeli bejelentés ellenére ennek kivizsgálása nem történt meg. 2004. decemberében őzsuta kilövések folyamatosan nem kerültek bejegyezésre a vadászati naplóba, ezért bejelentést tett a vadászati hatóságnál.

A Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium Békés Megyei Földművelésügyi Hivatal (továbbiakban: hivatal) az alperest a 2005. június 20-án kelt 300885/2005. számú határozatával a nyilvántartások nem megfelelő vezetése miatt 100.000 forint vadgazdálkodási bírsággal sújtotta.

2005. október 5-én egy t-i lakos újabb szabálytalanságról tájékoztatta a felperest, hogy a tarhosi iskola konyhájára azonosító nélküli őzeket vittek. A felperes erről értesítette a vadászati felügyelőséget. A helyszínen megjelent a vadászati felügyelő, aki az őzeket lefényképezte és megállapította, hogy azok egyikében sincs azonosító. A hivatal a felperes jogosulatlan vadászatra irányuló bejelentése alapján indított közigazgatási eljárást a 2005. október 11-én kelt 301652/2005. számú határozatával megszüntette azzal, hogy az azonosító jel hiánya nem jogszabálysértő, ha már a vad nyúzása megkezdődött, egyúttal az alperest a vadászati napló vezetésének hiányossága miatt 100.000 forint vadgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezte. A sorozatos szabálytalanságok miatt a hivatal 2005. november 11-én az alperes akkori hivatásos vadászának állami vadászjegyét visszavonta és az alperes tevékenységét újabb hivatásos vadász alkalmazásáig felfüggesztette.

Az alperes fegyelmi tanácsa 2005. december 9-én meghozott határozatával a felperest kizárás fegyelmi büntetéssel sújtotta. A határozat indokolása szerint a felperes a 2005. szeptember 16-án a földtulajdonosi gyűlésen az alperes elnökére és más, meg nem nevezett tagjaira rágalmozó kijelentéseket tett, amellyel az alperes és az érintett személyek jóhírnevét megsértette. A felperes 2005. október 5-én anélkül, hogy a tényekről meggyőződött volna, jogosulatlan vadászat miatt alaptalan bejelentést tett, amellyel csorbította az alperes jóhírét a hatóság előtt. A felperest ezért a fegyelmi szabályzat 4/e. pontja alapján fegyelmi büntetésként kizárták a vadászegyesületből.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperesi közgyűlés a 2006. január 3-án kelt határozattal a fegyelmi határozatot helybenhagyta.

A felperes keresetet nyújtott be az alperes határozatának megsemmisítése iránt. Az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban az alperes határozatát a fegyelmi tanács határozatára is kiterjedően megsemmisítette. A felperes kifogásával kapcsolatban megállapította, hogy az alperes a fegyelmi szabályzatban foglalt határidőket betartva járt el. A meghozott határozatok azonban

törvénytörők, mert annak megítélése, hogy a felperes az egyesület vagy tagja sérelmére rágalmozást vagy becsületsértést elkövetett-e, nem lehet fegyelmi eljárás tárgya, ebben a kérdésben kizárólag a sértett magánindítványára indulhat eljárás. Fegyelmi eljárásban személyiségi jogsértés jogkövetkezményei sem vonhatók le. A megismételt eljárásra adott útmutatásra utalva az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként nem lehetett megállapítani, hogy a 2005. szeptember 16-án tartott földtulajdonosi gyűlésen a felperes részéről állított jogsértések megtörténtek-e, de a bizonyítatlanság ténye nem róható a felperes terhére. A felperestől ugyanis nem várható el a kijelentéseinek objektív valóságtartalma olyan szintű bizonyítása, mint a rágalmozás miatt induló büntetőeljárásban vagy személyiségvédelmi perben. Fegyelmi vétség akkor állapítható meg, ha a felperes kijelentései alkalmasak arra, hogy az alperesi egyesületi közös cél megvalósulását ellehetetlenítő légkört eredményezzenek. A tanúk vallomása alapján megállapítható volt, hogy az egyesület tagjainak egy része körében határozott elégedetlenség volt az elnökkel és a hozzá közelállókkal szemben, de ennek kialakulása nem a felperes magatartásának, kijelentéseinek következménye volt. Az a tény, hogy a felperes által bejelentett jogosulatlan vadászati tevékenység nem bizonyult igaznak, még a bejelentés megtételét nem teszi jogellenessé és a bejelentés megtétele nem ütközik az egyesület alapszabályába, és nem eredményezheti a legsúlyosabb fegyelmi büntetés alkalmazását. A fegyelmi tanács egyébként aránytalanul súlyos fegyelmi büntetést szabott ki, nem mérlegelte a határozata hozatalakor az enyhítő körülményeket.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Álláspontja szerint a fegyelmi eljárás lefolytatásához nem szükséges, hogy külön büntető vagy polgári eljárás induljon és ott állapítsák meg a rágalmozás vagy becsületsértés elkövetését. A fegyelmi szabályzat szerint a vadászegyesület jóhírnevének megsértése, a vadászegyesület tagjának személyiségi jogai megsértése egyaránt fegyelmi büntetést von maga után. A felperes kijelentései, a hatósághoz tett bejelentésének tartalma nem volt vitatott, a felperesnek kellett bizonyítani ezeknek az állításoknak a valós voltát. A bizonyítatlanság a felperesi nyilatkozat valóságtartalma körében értékelhető és nem jelenti azt, hogy a tényállás nem állapítható meg. Az 1999. évben elkövetett kilövésekkel összefüggésben a vadászati napló vezetése a vadászmeisteri tisztséget betöltő felperes feladata volt, ő volt a felelős a nyilvántartás vezetéséért. A beteg állat kilövése nem tiltott és nem valósít meg jogosulatlan vadászatot, ha ilyen kilövés történt, a vad egészségi állapotának megítélése a vadász feladata. A gímszarvas lelövésére adat nem merült fel, míg a dámbika lelövését két tanú is állította. Az elnök csak nem kellő gondossággal járt el, amikor nem győződött meg arról, hogy a lövése

eltalált-e a dām vadat. A 2002. július 25-én tartott vadászaton a vadászati felügyelő részt vett, azonban a nyilvántartásból nem állapítható meg, hogy ki ejtette el az őzbakot. Nem nyert bizonyítást, hogy az elnök 2002. július 30-án bakot lőtt, sem pedig az, hogy a vadász ház felújítása kapcsán túlszámlázás történt. Az őzsuta kilövések bejegyzésének hiánya szintén nem nyert bizonyítást, az állapítható meg, hogy az alperesi társaság vadhúst értékesített, továbbá a vadkár ellentételezéseként az egyesület a földtulajdonosoknak vadhúst juttatott. A 2005. október 5-én tett jogosulatlan vadászatra vonatkozó bejelentés kapcsán a hatóság 3 nyúzott, lefagyasztott őzet talált az iskola konyháján. A téves tartalmú bejelentésre azért került sor, mert a felperes nem győződött meg előzetesen, személyesen az őzek állapotáról. Mindezek alapján a másodfokú bíróság bizonyítottan találta, hogy a felperes a terhére rótt fegyelmi vétséget elkövette, ezért azt állapította meg, hogy a felperes a kizárásáról jogszerűen hoztak határozatot.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresete szerinti határozat hozatalát, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 206.§ (1) bekezdését, az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény (Etv.) 1.§-át, 2.§ (2) bekezdését, 6.§ (1) bekezdését, 8-9.§-ainak közelebbről meg nem jelölt rendelkezését, az Alkotmány 59.§ (1) bekezdését, 45.§ (1) bekezdését, 57.§ (1)-(3) bekezdését, a Ptk. 75.§ (1) bekezdését, 78.§ (1) és (2) bekezdését, 84.§ (1) bekezdés közelebbről meg nem jelölt pontját és 85.§ (1) bekezdését. Tévedett a másodfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy fegyelmi eljárás alá vonható rágalmozás és becsületsértés megállapítása nélkül is. Kijelentései folytán senki nem indított ellene sem büntetőeljárást, sem személyiségvédelmi pert. Az egyesület jóhírnevét nem sértette meg. Tévesen állapította meg továbbá a másodfokú bíróság, hogy az 1999-ben történt kilövéseket neki kellett volna, mint vadászmasternek a vadászati naplóba bevezetnie. Vadászati napló és teríték-nyilvántartás vezetése kötelező. Azokba egyéni vadászaton a bejegyzést a vadászatot kísérő vadász végzi a bejegyzést, társas vadászat esetén a vadászatvezető. A beteg állat kilövését be kell jegyezni a vadászati naplóba és be kell mutatni az állatot a hatósági állatorvosnak is. Az alperesi társaság ellen két alkalommal hoztak elmarasztaló határozatot a vadászati napló nem megfelelő vezetése miatt, mely tény a másodfokú bíróság kellően nem értékelte. A szabálytalanságok kifogásolása, kritika megfogalmazása, a földtulajdonosok tájékoztatása nem járhat fegyelmi büntetéssel. A földtulajdonosi közösség rendelkezik a vadászati joggal és azt adja bérbe az alperesi egyesületnek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a földtulajdonosokat nem illeti meg az ellenőrzés joga és nem tájékoztathatók az egyesület működéséről.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok és iratok alapján azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 206.§ (1) bekezdését, amikor a felperesnek a 2005. szeptember 16-án a földtulajdonosi gyűlésen tett kijelentéseit, és a 2005. október 5-én a jogosulatlan vadászatra tett bejelentését olyan körülményként értékelte, amely a fegyelmi szabályzat 3. pontjába ütköző összeférhetetlen magatartást valósít meg, és sérti az egyesület jóhírnevét és a vadászegyesület más tagjának személyiségi jogait. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (Vtv.) 3.§ (1) bekezdése értelmében a vadászati jog - mint vagyonértékű jog - a földtulajdonjog elválaszthatatlan részeként a vadászterületnek minősülő terület tulajdonosát illeti meg. A Vtv. 6.§ (3) bekezdése értelmében a vadászati jog haszonbérbeadása esetén vadászatra jogosultnak a haszonbérletet kell tekinteni. A Vtv. 7.§ (1) bekezdése szerint a vadászati jog gyakorlásával, hasznosításával kapcsolatos kötelezettségek és jogok e törvényben foglaltak szerinti teljesítéséért a jogosult felel, a (2) bekezdés értelmében a jogosult az őt megillető vadászati jogot az e törvényben foglaltak alapján köteles gyakorolni vagy hasznosítani.

A felperes a vadászegyesületnek tagja, a földtulajdonosok közösségének tagja, egyben közös képviselője is volt a perbeli időszakban. A felperesnek tisztsége folytán nemcsak joga, de kötelezettsége is volt a földtulajdonosokat tájékoztatni a vadászati jogot gyakorló vadászegyesület működéséről, az esetlegesen tapasztalt jogsértésekről, szabálytalanságokról. A földtulajdonosoknak jogukban áll tudomást szerezni a vadászati jog haszonbérbe adása folytán a vadászati jogot gyakorló vadászegyesületnek a vagyoni értékű jogukat sértő, károsító magatartásáról, hogy a szükséges intézkedéseket megtehessék. Mindezek alapján a felperes azzal, hogy a 2005. szeptember 16-án tartott földtulajdonosi gyűlésen a földtulajdonosokat tájékoztatta az általa tapasztalt szabálytalanságokról, jogsértésekről, a vadászegyesület működésével szemben kritikát fogalmazott meg, nem valósított meg a fegyelmi szabályzat 3. pontjába ütköző fegyelmi vétséget. Ennek körében értékelni kell azt is, hogy a felperes a jogsértések kapcsán elsődlegesen azok kivizsgálását a vadászegyesülethez kérte és a bejelentései eredménytelensége okából fordult a vadászati hatósághoz. Tévedett a másodfokú bíróság, amikor a vadászati napló vezetésének kötelezettségét egyedül a felperesre, mint akkori vadászmesterre nézve állapította meg és a mulasztást az ő terhére róta. A felperes a felülvizsgálati kérelmében helytállóan fejtette ki, hogy a vadászati naplót a Vhr.

47.§ (1) bekezdése értelmében nem minden esetben a vadászmaster vezeti, így nem az ő egyedüli felelőssége a vadászati napló megfelelő vezetése. Ezen túlmenően, ha a vadászatot más személynek kell bejegyeznie, de az a személy a bejegyzést elmulasztja, ezért a felperes, mint vadászmaster felelőssé nem tehető. Az a körülmény, hogy az alperesi vadászegyesülettel szemben a vadászati napló nem megfelelő vezetése miatt a vadászati hatóság két esetben is elmarasztaló, bírságoló határozatot hozott, azt mutatja, hogy a vadászegyesület működése volt szabálytalan, a vadászati napló vezetési kötelezettségének a Vhr. 47.§ (1) bekezdésében előírt módon az alperes nem tett eleget. A bejegyzések hiánya azzal a bizonyítási nehézséggel járt, hogy a felperes az általa állított kilövéseket vadászati naplóba történt bejegyzésekkel igazolni nem tudta, csak tanúvallomásokkal bizonyíthatta azok megtörténtét. Ilyen körülmények között az okirati bizonyítatlanságból nem vonható le következtetés arra, hogy a sérelmezett kilövések nem is történhettek meg és azokat a felperes minden alapot nélkülözően állította. Dámbika lelövése két tanúval igazolt volt, és nem menti az elnök viselkedését arra való hivatkozása, hogy nem gondolta, hogy a lövése eltalálta a vadat, hiszen a lövés után a vadászt ellenőrzési kötelezettség terheli, amely alapvető vadászati szabály. Bizonyítást nyert az is, hogy 2002. július 25-én a területi felügyelő a vadászon részt vett. 2005. október 5-én a felperes az egyik tarhosi lakostól, a vadászegyesület tagjától telefonon kapott információt arra vonatkozóan, hogy azonosító nélküli őzeket vittek a tarhosi iskola konyhájára. A konyhán a vadak feldolgozása megkezdődött, így erre a körülményre is tekintettel a vadászati hatóság értesítése előtt a körülmények gyors változására is figyelemmel nem várható el a felperestől, hogy előzőleg maga győződjön meg az állítás igazáról és csak azt követően tegyen bejelentést. Nem jogsértő cselekmény önmagában az a körülmény, hogy egy jogosulatlan vadászat megállapítására okot adó eseményt a tudomásszerzést követően a felperes a hatóságnak bejelenti. A bejelentés megtétele nem jogellenes cselekmény és ez nem sértheti a vadászegyesület jóhírnevét, mert a bejelentés kivizsgálása a hatóság feladata, annak alaposságát vagy alaptalanságát a hatóságnak kell eldönteni. A felperes elsődlegesen a szabálysértőnek tartott magatartások kivizsgálását kérte minden esetben, így a bejelentései nem járhatnak azzal a következménnyel, hogy a magatartását összeférhetetlennek és az egyesület jóhírnevét sértőnek tekintsék.

A fegyelmi vétség elkövetését a vadászegyesület fegyelmi szabályzata alapján kell elbírálni, annak a szövegéből, a szabályozásából kell kiindulni. A fegyelmi szabályzat rendelkezéseinek törvényességét az ügyészség vizsgálhatja felül törvényességi felügyeleti jogkörében. Amennyiben ilyen ügyészségi törvényességi vizsgálat nem történt, akkor a hatályos fegyelmi szabályzat rendelkezéseit kell alkalmazni. A fegyelmi szabályzat 3.

pontja alkalmazása során a felperesi magatartás megítélésénél a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) és a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) rendelkezéseit nem kell vizsgálni, így - eltérően az elsőfokú bíróság álláspontjától - a jogvita eldöntése szempontjából nem bír jelentőséggel az a körülmény, hogy rágalmazás és becsületsértés miatt indult-e eljárás, bírósági eljárásban bűncselekményt, személyiségi jogi jogsértést állapítottak-e meg. Ilyen bírósági eljárások megindítása nem feltétele a fegyelmi vétség megállapításának. A fegyelmi vétségként szabályozott magatartás megítélésénél azt kell vizsgálni, hogy a felperes által elkövetett cselekmények (a földtulajdonosi gyűlésen elhangzott kijelentések, a vadászati hatósághoz a jogosulatlan vadászat miatt tett bejelentés) alkalmasak-e az összeférhetetlenség megállapítására, ezen belül a jóhírnév csorbítására, személyiségi jogsértésre. A fegyelmi eljárás célja nem az egyes tagok személyiségi jogainak védelme, ezért vizsgálni kell, hogy az elhangzott kijelentés hol történt, milyen körülmények között, a kijelentést tevő személyt alaptalanul, rosszindulatúan rágalmazott-e valakit vagy tett becsületsértő kijelentést. Amennyiben az adott jogsértésekre vonatkozó állítások az adott tisztség betöltésével összefüggésben, a törvényes működés helyreállításának célzatával történik és az arra jogosultakat tájékoztatja a vadászegyesület működésében tapasztalt szabálytalanságokról, nem járhat azzal az eredménnyel, hogy fegyelmi vétség megállapítását eredményezze. Ez utóbbi esetben büntethető lenne mindenki, aki a vadászegyesület működésével szemben kritikát fogalmazna meg. A felperes esetében a bejelentések alaposágát - azok igazolhatósága esetén - az arra jogosult hatóságok megállapították és az alperessel szemben különféle szankciókat alkalmaztak. A szankciókért nem a bejelentő felperes, hanem a jogellenesen működő alperes tehető felelőssé.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Pp. 206.§ (1) bekezdését megsértette, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy az ítélet indokolásából mellőzte a fegyelmi eljárás megindításának lehetőségére, valamint a Ptk. és a Btk. szabályainak alkalmazására vonatkozó hivatkozásokat.

Az alperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles a felperes másodfokú és felülvizsgálati eljárási - ügyvédi munkadíjból és a lerótt illeték összegéből álló - költsége megfizetésére.

Budapest, 2008. november 5.

*Dr. Kaszainé dr. Mezey Katalin sk. a tanács elnöke,
Gizella sk. előadó bíró, Dr. Tóth Kincső sk. bíró*

Dr. Márton